

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu.

Čović, Borivoj

1991

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/86e90245-aeec-4ea6-996e-76cd89ebb7fd>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

UDC 903.2/.5"637/638"(497.1)+572"653"(497.1)(082)

UDC Benac A. +012+937/938+807.5(082)

YU ISBN 86-7123-032-5

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA XCV

ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA
KNJIGA 27

ZBORNİK RADOVA
POSVEĆENIH AKADEMIKU
ALOJZU BENCU

Redakcioni odbor

Edina Alirejsović, Borivoj Čović, Milorad Ekmečić, Desanka Kovačević-Kojić

Glavni urednik

Borivoj Čović,

redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

SARAJEVO 1991.

BRADAVIČASTI HELENISTIČKI KANTHAROSI IZ DAORSONA (OŠANIĆI KOD STOČA)

ZDRAVKO MARIĆ i BRANKO KIRIGIN

Zemaljski muzej, Sarajevo
Arheološki muzej, Split

Apstrakt. Objavljaju se fragmenti helenističkih kantharosa s bradavičastim ukrasom, pronađeni na jugozapadnoj padini ispod utvrđenja grada Daorsa (Gradina iznad sela Ošanića kod Stoča u Hercegovini), daje se opis, tipološka analiza i ukazuje na analogije iz različitih provincija helenističkog svijeta.

1. OPĆI PODACI

U vremenu između 1967. i 1971. godine pronađeni su na jugozapadnoj padini ispod utvrđenja grada DAORSON-a¹ (Gradina iznad sela Ošanići kod Stoča), van ostataka građevina², te na prostoru nazvanom »II. građevinski kompleks«³, takođe na grebenu ispod gradske akropole, brojni fragmenti posuda koji se, sa više ili manje sigurnosti, mogu pripisati fragmentima bradavičastih kantharosa predstavljenih na T.I i T.II. Osnovna karakteristika ovakvih posuda su, tri paralelna niza bradavica na ramenima posuda, po čemu smo ih i nazvali *bradavičasti kantharosi* (*Thorn kantharos-i* prema G. R. Edwardsu⁴). Ovako zakašnjelo objavljivanje bradavičastih helenističkih kantharosa rezultat je nepostojanja sličnih nalaza (koliko je nama poznato) na području Jugoslavije, i vrlo teško i dugotrajno traženje i pronalaženje bar nekih analogija u stranoj literaturi. Zbog izuzetno rijetkih nalaza posuda ovog tipa i zbog njihove vizuelne atraktivnosti, smatramo da ih treba sada objaviti, iako se niti sada ne može točnije utvrditi, centar proizvodnje ovakvih posuda. Uzimajući u obzir sve oblikovne i ukrasne

¹ Z. Marić, 1973, str. 114, 122.

² Inventar Praistorijskog odsjeka Arheološkog odjeljenja Zemaljskog muzeja u Sarajevu br.: 54381, 55077, 55151, 55190, 55651, 55678, 56103—56108.

³ a) Z. Marić, 1977, str. 19, 20. b) v. napomenu 2, br. 55077, 55151 i 55190.

⁴ G. R. Edwards, 1975, str. 87 i dr.

elemente, te izuzetnu čistoću gline (prosijavanje gline) od koje su posude pečene, ovom tipu posuda možemo pripisati sedamdesetak keramičkih fragmenata. Sve posude su rađene na lončarskom točku. U pravilu, keramika je u prijelomu blijedokrem boje a rjeđe sive boje. Vanjske površine prevučene su uvijek pojasima sjajnog crnog, tamnosmeđeg ili svijetlosmeđeg firnisa. Bradavice su nakon izrade posuda, prije njihovog pečenja, naljepljene na ramena.

Na osnovu karakterističnih oblika i ornamenata pojedinih dijelova bradavičastog kantharosa iz grada Daorsona (T.I i T.II), koji imaju i srodni kantharosi iz Butrinta⁵, Atene⁶, Korinta⁷, Conversana⁸, Scatbi-a⁹ i Metaponta¹⁰, bilo je moguće, između više tisuća fragmenata posuda izdvojiti fragmente koji su sigurno pripadali ovom tipu posuda. Za kantharose ove vrste karakteristični su sljedeći detalji:

- sjaj vanjskih površina,
- krhkost svih dijelova posuda zbog izuzetno fine prosijanosti gline od koje su posude rađene,
- blago izvijeni obodi posuda sa snažnijim rebrom ispod oboda na vanjskoj strani (T.I i T.II, 2),
- koljenasti prijelaz horizontalnog u vertikalni dio ručke, sa šiljastom izbočinom na koljenu (T.I),
- slikani ornament, pretežno bršljani, na vratovima posuda (T.II, 1, 2, 4),
- tri paralelna niza bradavica na ramenu posuda (T.I i T.II, 1, 3, 4),
- tamniji sjajni firnis na bradavičastoj zoni kantharosa,
- kružne kanelure (oko posude) iznad i ispod zone (pojasa) sa bradavičastim ukrasima (T.I i T.II, 1),
- stepenasto profilirana šuplja dna stopala posuda (T.I).

Najviše mogućnosti za razlikovanje jedne posude od druge srodne posude dali su fragmenti ramena posuda sa nizovima paralelnih bradavica. Ukupno, 30 fragmenata¹¹ do sada pronađenih, dijelovi su, najvjerovatnije, 8 bradavičastih kantharosa. Drugi dijelovi bradavičastih kantharosa nisu tako karakteristični kao nizovi bradavica, pa ih je bilo teže izdvojiti i ubrojati među fragmente ovog tipa posuda. Na osnovu fragmenata drugih dijelova bradavičastih kantharosa tipa T.I i T.II, uz pomoć literature koja nam je na raspolaganju, moglo se utvrditi da su dosadašnja terenska arheološka istraživanja grada Daorsona omogućila utvrđivanje prisustva manjeg broja fragmenata ovakvih kantharosa od broja (približno 8), o kojem svjedoče fragmenti sa bradavicama na ramenu posuda.

⁵ D. Budina, 1971, str. 334, T. XXIX, treći red, sredina.

⁶ G. Watzinger, 1901, str. 77, Figg. 22.

⁷ G. R. Edwards, 1975, Pl. 16, C-47-802, Pl. 54, 524, i str. 87, 88.

⁸ F. Rossi, 1983, 93, T. 54, sl. 3.

⁹ a) E. Breccia, 1912, Pl. LIV, 107. b) F. Courby, 1922, str. 182, 183, sl. 29.

¹⁰ M. T. Giannotta, 1983, str. 49—57, T. XXIX, 1, T. XXXI, 3—4.

¹¹ V. napomenu 2, br. 54381, 55077, 55151, 55190, 55651, 55678, 56103, 56104.

Tako 16 fragmenata oboda ukazuju da su to dijelovi 4 posude. Slikani (bojeni) ornamenti, u obliku bršljanovih loza, listova i plodova, na vratu posuda (6 fragmenata)¹² pripadaju samo dvjema posudama. Slikani ornamenti sa koncentričnim polukrugovima (2 fragmenta) dio su jedne posude (T.II, 4). Četiri karakteristična fragmenta ručki bila su dijelovi tri posude, a 6 fragmenata stopala dijelovi su 3—4 posude. Fragment ramena posude sa bradavicama i urezanim ornamentom u obliku koncentričnih kvadrata i pravokutnika iznad bradavica (T.II, 3) dio je usamljene posude koji nije mogao pripadati niti jednom do sada identificiranom, bradavičastom kantharosu iz grada Daorsona.

2. OPIS NAJZNAČAJNIJIH FRAGMENTA BRADAVIČASTIH KANTHAROSA

Relativno veliki broj fragmenata jednog od oko 8 bradavičastih kantharosa omogućio je grafičku rekonstrukciju cijele posude (T.I)¹³. Veći broj fragmenata (ukupno 18) druge posude, takođe sa punom cilindričnom nogom¹⁴, dozvoljava pretpostavku da, po obliku i veličini, ta druga posuda u potpunosti odgovara posudi predstavljenoj na T.I. Ostali fragmenti omogućavaju samo da ih bezrezervno uvrstimo u dijelove bradavičastih kantharosa, bez utvrđivanja oblikovnih detalja.

Zbog nemogućnosti da na ovom mjestu opisujemo svaki do sada pronađeni fragmenat detaljno ćemo opisati samo očuvani dio posude predstavljene na T.I i još 5 najznačajnijih fragmenata.

1. Fragmenti posude (16 fragmenata) predstavljene na T.I:

Posuda je u prijelomu blijede krem boje. Izvana i iznutra potpuno je prevučena firnisom, izvana sjajnim a iznutra bez sjaja (mat). Gornji dio posude (vrat i obod) je tamnosmeđe boje sa blijedocrnim ornamentom koji, ustvari, samo označava prostore na kojima je prije pečenja bila nanesena boja ornamenta. Rame posude (zajedno sa bradavicama) i ručke potpuno su prevučene crnim firnisom. U dvije kanelure ispod zone sa bradavicama nalaze se ostaci bijele inkrustacije. Ispod ovih kanelura širi se pojas sa tamnosmeđim firnisom, a ispod njega donji dio trbuha, noga i stopalo prevučeni su crnim firnisom.

2. Fragmenti posude (12 fragmenata) od kojih su dva predstavljena na T.II,1,2¹⁵.

U prijelomima fragmenti su blijede oker boje. Radi se o dijelovima posude prevučene izvana svijetlosmeđim a iznutra svijetlosmeđim i mrkim firnisom. Na unutrašnjoj strani oboda nalaze se 3 paralelne kanelure (T.II,2). Ornament na vratu je izrazito crne boje.

¹² V. napomenu 2, br. 55651, 56103, 56104.

¹³ V. napomenu 2, br. 55651.

¹⁴ V. napomenu 2, br. 56103—56108.

¹⁵ V. napomenu 2, br. 56103, 56104.

3. *Fragment ramena i vrata posude (T.II,3)*¹⁶:

Zbog oštećenosti površine veći dio fragmenta je na svim stranama krem boje. Ostaci sjajnog firnisa su svijetlosmeđe boje. Urezani ornamenti su dijelovi dva bloka koncentričnih kvadrata i pravokutnika kakvi se nalaze na srodnom kantharosu iz Metaponta¹⁷.

4. *Dva fragmenta VEĆEG kantharosa (T.II,4)*¹⁸:

Prijelomi ovih fragmenata su blijede krem boje. Ovi fragmenti očigledno pripadaju posudi većeg promjera ramena (oko 2 cm većeg) od promjera kantharosa predstavljenog na T.I. Unutrašnja površina je prevučena sjajnim crnim firnisom, a vanjska (rame sa bradavicama) smeđim i (vrat) crnim firnisom. Ornament je crne i tamnosmeđe boje.

5. *Jedan fragment VEĆEG bradavičastog kantharosa*¹⁹:

Ovaj usamljeni fragment većeg kantharosa ne pripada dijelovima niti jednog od oko osam identificiranih kantharosa otkrivenih u ruševinama grada Daorsona. Prijelomi su mu blijedokrem boje. Površina je prevučena smeđim (nešto svijetlijim) firnisom. Bradavice su razmještene na nešto većim udaljenostima nego na drugim fragmentima kantharosa ovog tipa.

3. SRODNI BRADAVIČASTI KANTHAROSI SA DRUGIH NALAZIŠTA

Ruševine grada Daorsona u istočnoj Hercegovini su, za sada, najbogatije i najraznovrsnije nalazište bradavičastih kantharosa uopće. Niti jedan jedini bradavičasti kantharos sa ovog nalazišta nema potpune analogije, ali, pojedinačno, skoro svi oblikovni i ornamentalni elementi poznati su i sa drugih nalazišta, na više ili manje srodnim kantharosima. Dosadašnja arheološka istraživanja grada Daorsona obuhvatila su, otprilike, 5—10 procenata površine i slojeva koje treba istražiti pa je sigurno da će se idućim istraživanjima otkriti mnogo veće količine fragmenata helenističkih bradavičastih kantharosa nego što ih je na ovom nalazištu do sada pronađeno.

Najizrazitiji likovni element uobičajenih helenističkih kantharosa su dvije vertikalne ručke sa horizontalnim produžetkom, spojene sa obodom posude, vrlo srodne ručkama na kantharosu na T.I., kao i na ostalim bradavičastim kantharosima. O nastanku ovog tipa posuda iz ranih helenističkih uzora najuvjerljivije svjedoče upoređivanja naših kantharosa sa kantharosima iz Olynthusa u Egejskoj Makedoniji (kraj 4. st.pr.n.e.)²⁰ i Olbie na Crnom moru (kraj 4., treće i drugo st.pr.n.e.)²¹. Pune cilindrične noge (T.I) imaju i najmlađi

¹⁶ V. napomenu 2, br. 54381.

¹⁷ M. G. Giannotta, citirano pod 10.

¹⁸ V. napomenu 2, br. 55077, 55190.

¹⁹ V. napomenu 2, br. 55678.

²⁰ D. M. Robinson, 1950, Pl. 183, 184, 189, 190.

²¹ M. Parović—Pešikan, 1974, str. 76. sl. 74/1—11, str. 78.

kantharosi iz Olbie pa, iako se radi o kantharosima drugog tipa, mogu se bradavičasti kantharosi sa punim cilindričnim nogama iz Daorsona datirati u 2. st.pr.n.e.²²

G. R. Edwards smatra da su bradavice na ovakvim kantharosima²³ preuzete kao dekorativni elemenat sa hemisferičnih megarskih zdjela i da su bradavičasti kantharosi (dva) importirani u Korint²⁴. Vjerovatno G. R. Edwards smatra da je Atena bila centar proizvodnje kantharosa ove vrste. Sličnu tvrdnju postavio je i G. Watzinger²⁵. Najsrodniji kantharosi tipa T.I i T.II datirani su u Butrintu u južnoj Albaniji (sjeverni Epir) u 2. st.pr.n.e.²⁶, u Ateni u 2. polovinu 3. st.pr.n.e.²⁷, u Korintu u 1. polovinu 2. st.pr.n.e.²⁸, u Scatbiu u Egiptu u sredinu 2. st.pr.n.e.²⁹, u Conversanu u južnoj Italiji u konac 3. st.pr.n.e.³⁰ i u Metapontu, takođe u južnoj Italiji, u vrijeme oko 250. g. pr. n. e.³¹ Slikani ornamenti u obliku vitica bršljana sa lišćem i plodovima ili bez njih (poput naših na T.I i T.II,1,2) nalaze se i na kantharosima iz Butrinta, Atene i Scatbia, dok slikani ornament u obliku koncentričnih polukrugova sa točkom (T.II,4), za sada, nema nigdje analogija. Jedinu analogiju za urezane ornamente u obliku koncentričnih pravokutnika i kvadrata (T.II,3) nalazimo na fragmentiranom (većem) kantharosu iz Metaponta koji inače, prema obilju i raznovrsnosti ornamenta, predstavlja najreprezentativniji, do sada poznati primjerak bradavičastih kantharosa. M. T. Giannotta smatra da je ova posuda importirana iz Atene.

Pune cilindrične noge (T.I) dvaju bradavičastih kantharosa iz grada Daorsona³² nemaju analogija na poznatim kantharosima ovog tipa, pa ih treba smatrati karakterističnim detaljem bradavičastih kantharosa ovoga nalazišta u istočnoj Hercegovini.

Ukrašavanje ramena kantharosa bradavicama, a možda, i srodni ornamenti na drugačijim helenističkim posudama, vjerovatno je uticalo na slično ukrašavanje nekih posuda helenističkog tipa na našoj obali Jadranskog mora izloženoj snažnim helenističkim uticajima. Na takav zaključak navodi nas otkriće manjeg skifosa, sa dva niza paralelnih bradavica na ramenu, iz Resnika u Kaštelanskom zaljevu³³. Ovaj skifos, inače ni po čemu, osim po bradavičastim ukrasima, nije srodan bradavičastim kantharosima tipa T.I i T.II.

²² isto, str. 78.

²³ G. R. Edwards, 1975, str. 87.

²⁴ isto.

²⁵ G. Watzinger, 1901, str. 96, 97.

²⁶ D. Budina, 1971, str. 334.

²⁷ G. Watzinger, 1901, str. 77.

²⁸ G. R. Edwards, 1975, str. 87, 88.

²⁹ F. Rossi, 1983, str. 93, T. 54,3.

³⁰ F. Rossi, 1983, str. 93, T.54,3.

³¹ M. T. Giannotta, 1983, str. 49—57.

³² V. napomenu 2, br. 55651 i 56103—56108.

³³ a) B. Kirigin, 1989, str. 24—27. b) Z. Brusić, 1990. Zahvaljujemo kolegi Zdenku Brusiću iz Zadra što nam je poslao crtež spomenutog skifosa iz Resnika i osnovne podatke o toj posudi. Uz crtež posude, Z. Brusić nam piše: sljedeće: »... Skifos na nozi je dobre fakture, sive boje gline ... Premaz tamno sive boje metalnog sjaja nalazi se na donjem dijelu skifosa...«

4. CENTRI PROIZVODNJE I DATIRANJE BRADAVIČASTIH KANTHAROSA

Izuzetno mali broj poznatih nalazišta u različitim, čak i vrlo udaljenim, područjima te iznenađujuće mali broj bradavičastih kantharosa pronađenih izvan grada Daorsona³⁴, upućuju na veliku umjetničko-zanatsku pa i materijalnu vrijednost ovih posuda u vrijeme njihove proizvodnje i upotrebe. Relativno veliki broj fragmenata bradavičastih kantharosa iz grada Daorsona, kao i takvi kantharosi poznati sa drugim nalazišta, upućuju na zaključak da su sve te posude unikatni primjerci, posude kojima nije moguće pronaći potpune analogije.

Iako su neki autori ukazivali na Atenu kao na najvjerojatniji centar proizvodnje bradavičastih kantharosa, pravih dokaza za tu tvrdnju nema ni do danas. Šarenilo oblikovnih i dekorativnih elemenata na fragmentima približno 8 (osam) kantharosa, otkrivenih u ostacima grada Daorsona, kao i relativno veliki broj fragmenata ovakvih posuda, vjerovatno, svjedoči da je centar proizvodnje takvih posuda bio i u tom gradu ili u nekoj radionici u blizini ovog područja, vjerovatno ne dalje od radionica u Apuliji u južnoj Italiji.

Okolnosti pronalazjenja fragmenata bradavičastih kantharosa u Daorsonu nisu omogućavale nikakvo datiranje, osim na »II građevinskom kompleksu« na grebenu ispod gradskog utvrđenja, koji je grubo datiran u vrijeme između 300. i 50/40. g.pr.n.e. Nešto preciznije se ovaj tip posuda može datirati na drugim nalazištima, u vrijeme između 250. i 150. g.pr.n.e.³⁵, što vjerovatno, označava i vrijeme pojave bradavičastih kantharosa tipa T.I,II u gradu Daorsonu.

*
* *

Napomena: Nakon predavanja rukopisa »Bradavičasti helenistički ...« Redakciji, primio sam iz Splita pismo od kolege i koautora ovoga rada Branka Kirigina, napisano 25. 04. 1990, u kojem me obavještava o do sada nepoznatom »bodljivakom kantharosu« pronađenom u Budvi 1938. godine. B. Kirigin me obavještava da je zbog nekih drugih razloga listao notese pokojnoga Mihovila Abramiča, čiji se arhiv čuva u Arheološkom muzeju u Splitu (arhiv nije sređen). Tako je B. Kirigin naišao i na crtež jednog bradavičastog kantharosa vrlo srodnog našim kantharosima na T.I i T.II, ali bez cilindrične noge, sa tri paralelna niza bradavica na ramenu i ornamentom u obliku šahovske table na vratu posude (Arhiv M. Abramiča, Blok 10, Popis zbirke u Budvi, dne 25. 2. 1938).

³⁴ V. napomene 5—10, 17, 21. 31.

³⁵ Isto.

HELLENISTISCHE WARZENVERZIERTE KANTHAROI AUS DAORSON (OŠANIĆI BEI STOLAC)

Zusammenfassung

Im Zeitraum von 1967 bis 1971 wurden am Südwesthang Siedlungsgebietes unterhalb der Befestigungen der Stadt Daorson zahlreiche Gefäßfragmente gefunden, für die jahrelang keine entsprechenden Analogien aufgewiesen werden konnten; deshalb wurden sie bis jetzt auch noch nicht veröffentlicht. Die Hauptcharakteristik dieser Gefäße bilden drei parallele Warzenreihen an den Schultern, (T.I., T.II, 1, 3, 4) weshalb sie auch »Warzenverzierte Kantharoi« genannt werden. In der Regel ist die Färbung der Keramik hellcrème, seltener grau. Die Aussenflächen sind bei allen mit glänzenden Firnisstreifen überzogen. Die Warzen wurden an den Gefäßen erst nach der Fertigung und vor dem gemeinsamen Brennen angebracht. Trotz der ausgesprochen unzureichenden Erforschung dieser illyrischen Ansiedlung (Daorson) wurden in den Ruinen um die siebzig Fragmente von 8 verschiedenen Warzenverzierte Kantharoi gefunden, von denen einige, in ihren Details, keine wahren Analogien haben. Wegen der geringen Anzahl der bisher aufgefundenen Gefäße dieser Art und da kein einziges den anderen ganz gleich ist, können wir sie als Unikate von ausserordentlicher Bedeutung betrachten, wofür auch die Feinheit der Formen und Ornamentierung dieser Warzenverzierte Kantharoi zeugt.

Ausser in den Überresten der Stadt Daorson in der östlichen Herzegowina wurden Warzenverzierte Kantharoi auch noch in Butrint, Südalbanien⁵, in Athen⁶ und Korinth⁷, Griechenland, in Conversano⁸ und Metaponte¹⁰, Süditalien, sowie in Scatbi⁹ in Ägypten gefunden. Für alle erwähnten Fundstellen wurde als Entstehungszeit der Warzenverzierte Kantharoi die Jahre von 250 bis 150 v. u. z. festgelegt, sodass wir diese Datierung auch hier annehmen können. Bis jetzt war es nicht möglich gewesen den Herstellungsort solcher Gefäße genauer zu bestimmen. Früher nahm man an, dass das Zentrum dieser Erzeugung in Athen^{23,25} lag, während man heute vermutet, dass sie vielleicht auch in Daorson, oder in einer von hier etwas entfernten Werkstatt, jedoch nicht weiter als Apulien in Süditalien, gefertigt wurden.

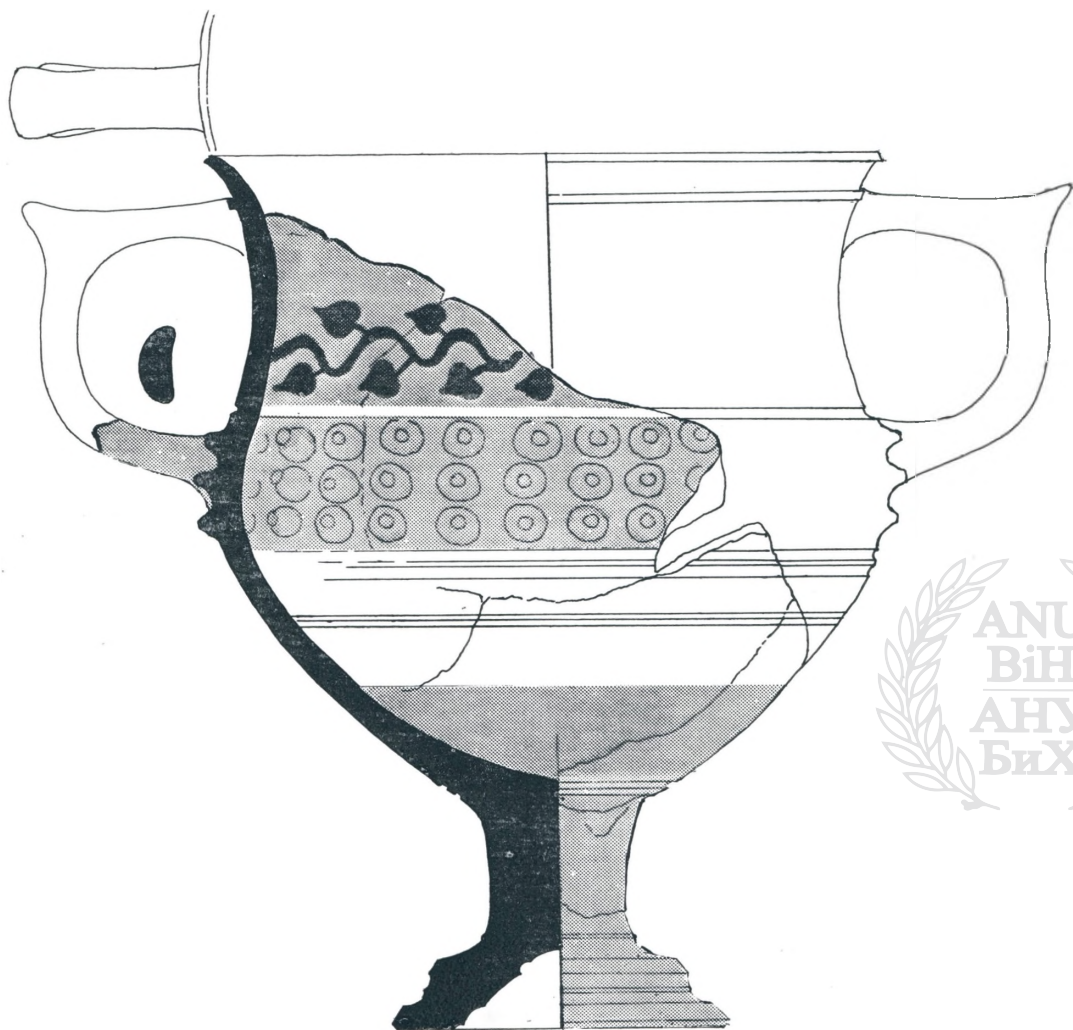
LITERATURA

- Breccia, E. (1912): *La necropoli di Sciatbi*, 2 vols Cairo.
- Brusić, Z. (1990): Neobjavljeno, nalazište Resnik u Kaštelanskom zaljevu.
- Budina Dh. (1971): *Harta arkeologjike e bredetit jon dhe ë pellgut të Dëlvinës*, Iliria I, Tiranë.
- Courby, F. (1922): *Les vases à reliefs*, Paris 1922.
- Edwards, G. R. (1975): *Corinthian Hellenistic Pottery*, Corinth Volume VII, Part III, Princeton, New Jersey.
- Giannotta, M. T. (1983): *Un vaso ellenistico rivenuto a Metaponto*, Studi in onore di Dinu Adamesteanu, Galatina.
- Kirigin, B. (1989): *Resnik — antičko nalazište pod morem i na kopnu u Kaštelanskom zaljevu*, Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva XXI/1, Zagreb.
- Marić, Z. (1973): *Daorsi, Ime, teritorija i etnička pripadnost plemena Daorsi*, Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja X/8, Sarajevo.
- Marić, Z. (1977): *Arheološka istraživanja akropole ilirskog grada Daorsa na Gradini u Ošanićima kod Stoca od 1967. do 1972. godine*, Glasnik Zemaljskog muzeja, Arheologija, Sarajevo.

- Parović-Pešikan, M. (1974): *Nekropolj Oljvii elinističeskavo vremjeni*, Kijev.
- Robinson, M. D. (1950): *Vases Found in 1934 and 1938*, Excavations at Olynthus, Part XIII, Baltimore, London.
- Rossi, F. (1983): *Ceramica apulla di rivivazione greca: a figure rosse, a vernice nera, suddipinta e dello stile di Gnathia*, II Museo archeologico di Bari, Bari.
- Watzinger, G. (1901): *Vasenfunde aus Athen*, Athenische Mitteilungen, XXVI, Atena.
- Weinberg, S. S. (1949): *Investigation at Corinth 1947—1948*, Hesperia XVIII, Princeton, New Jersey.

Т. I

0 1 2 3 4 5cm

